

Arbetet i taxeringsnämnd

Av taxeringsdirektören Gösta Nilsson och avdelningsdirektören H Ragnar Öhrn

INNEHÅLLSÖVERSIKT	Sid
I Inledning	93
II Hjälpmedel i taxeringsarbetet	93
1. Litteratur	93
2. Blanketter	94
3. ADB-framställda hjälpmedel	94
4. Övriga hjälpmedel	94
III Arbetets planläggning	95
IV Deklarationsgranskning	96
1. E- och F-deklarationer	96
2. Första genomgång av mottagna deklarationer	97
3. Teknisk granskning	97
4. Utredningsförfarandet	99
5. Förvärvskällor i flera kommuner	101
6. Anmaning att deklarerat	102
7. Rekvisition av deklarationer	103
8. Underrättelser om avvikelser från deklaration	103
9. Omprövning av beslut	104
V Sammanträden	104
1. Kallelse till sammanträden m m	104
2. TN:s första sammanträde	105
3. Vissa formalia	105
4. Föredragning	106
5. Beslut	107
6. Protokoll	107
7. Att leda ett TN-sammanträde	108
VI Beslutsredovisning	108
1. Allmänt	108
2. Förtryckning av deklarationsblanketter	109
3. Taxeringsavi	109
4. Beslutsredovisning: A-längdens skattskyldiga	109
5. Beslutsredovisning: B- och C-längdens skattskyldiga	117
VII Leverans av färdigbehandlade deklarationer	117
VIII Avslutning	118

Följande förkortningar används i artikeln

TN	=	Taxeringsnämnd (-en, -er, -erna)
TO	=	Taxeringsnämndens ordförande
KO	=	Kronoombud
LST	=	Länsstyrelsen
LSM	=	Lokal skattemyndighet
TI	=	Taxeringsintendent
JO	=	Justitieombudsmannen
RSV	=	Riksskatteverket
LR	=	Länsrätten
KR	=	Kammarrätten
RR	=	Regeringsrätten
KL	=	Kommunalskattelagen
TL	=	Taxeringslagen
TK	=	Taxeringskungörelsen

I Inledning

Syftet med denna artikel är att ge en översiktlig beskrivning av systemet för taxering i första instans samt att ge vissa råd och anvisningar för det praktiska taxeringsarbetet. Den riktar sig i första hand till TO och KO som i egenskap av taxeringsfunktionärer har att granska och föredra deklARATIONER på fritid i lokala taxeringsnämnder.

II Hjälpmedel i taxeringsarbetet

1. Litteratur

Den litteratur som i huvudsak behövs för taxeringsarbetet tillhandahålls av LSTs skatteavdelning, t ex

Skatte- och taxeringsförfattningarna

Handledning för taxering

Handledning för taxering av rörelse och jordbruk

RSVs författningssamling (föreskrifter och anvisningar)

RSVs deklarationsupplysningar

Skattechefens meddelanden

Läsanvisningarna

Granskningshandboken, del I och II

Skatteavdelningen tillhandahåller också en del annat material, t ex förteckning över taxeringsnämnderna i länet, sammanställning över nyheterna vid årets taxering, aktievärderingslista m m.

Handledning för taxering kommer inte i ny utgåva till 1983 års taxering.

2. Blanketter

De blanketter, kuvert m m som är nödvändiga i det praktiska taxeringsarbetet erhålls likaså från LST. Särskild rekvisitionsblankett brukar sändas ut till TO och KO för detta ändamål. Det är särskilt viktigt att TO om han är ny för året tar reda på vilka blanketter han i första hand har användning av, och hur mycket han behöver av varje blankett. LST (taxeringsenheten) och LSM hjälper till med råd och upplysningar både i sådana här problem och i andra tekniska och administrativa frågor.

3. ADB-framställda hjälpmedel

Taxeringsavi framställs normalt inte för E-deklarationer (se härom i avsnitt IV och VI). I alla övriga deklarationer och omslag för skönstaxering skall alltid finnas taxeringsavi. Redogörelse för taxeringsavin lämnas i avsnittet "Beslutsredovisning".

Uppgift om taxeringsvärde för fastighet s k *fastighetsavi*, kommer genom LSMs försorg att sorteras in i ägarens självdeklaration i den kommun där fastigheten ligger. Om ägaren är mantalsskriven i annan kommun lämnas normalt avi även till TN i ägarens hemortskommun. På avin anges fastighetens taxeringsvärde, typkod, garantibelopp och schablonintäkt samt ägarens namn och hemvist. I förekommande fall anges också ränta på statliga lån och räntebidrag samt i regel också uppgift om eventuellt uppskov med beskattning av realisationsvinst.

Varje LST och LSM har möjlighet att efter eget val besluta att inte framställa fastighetsavi för samtliga fastigheter. Man kan exempelvis begränsa uttaget till endast sådana fastigheter, som ny- eller omtaxerats vid senaste särskilda fastighetstaxering, och fastigheter, för vilka uppskov med beskattning av realisationsvinst föreligger. Även andra begränsningar kan ha beslutats. Vid 1983 års taxering kan det därför inträffa att fastighetsavi inte insorteras i samtliga fastighetsägares deklarationer.

Förtryckt underrättelseblankett om extra avdrag för folkpensionär, som är berättigad till extra avdrag enligt tabell och inte är s k E-deklaration (se nedan), framställs maskinellt med framräknat avdragsbelopp, uppgift om tabell m m.

Arbetskort för rörelsegranskning framställs som hjälpmedel vid granskning av fysiska personer, som driver rörelse eller jordbruk, fåmansaktiebolag, delägare i sådana bolag m fl.

4. Övriga hjälpmedel

Räkнемaskin underlättar den kontrollsummering av deklarationer eller bilagor som ibland kan behövas. Observera dock att viss summerings- och överföringskontroll utförs maskinellt i ADB-systemet, nämligen sammanräkning

av beloppen under inkomst av tjänst, överföringen av summabeloppet till sid 1 samt summering av framsidan.

Skrivmaskin bör användas vid all skriftväxling med både skattskyldiga och andra TN. Därigenom underlättar man läsningen för mottagaren och undviker eventuella feltydningar genom att en handstil kan vara svårläst.

Stämplat kan man få efter beställning på skatteavdelningen. Två stämplat behövs, en med namn och adress och en med beteckningen på taxeringsdistriktet.

Vissa län ersätter funktionärerna för slitage av egna räkne- och skrivmaskiner eller för hyra av maskiner. Det förekommer också att LST ställer maskiner till förfogande åt funktionärerna som lån.

III Arbetets planläggning

För att kunna arbeta rationellt måste TO börja planlägga arbetet i god tid innan den första deklarationsbunten kommer från LSM. Till planläggningen hör bl a att man friskar upp kunskaperna om gällande bestämmelser, går igenom vad som är nytt för året och gör sig förtrogen med de hjälpmedel, blanketter m m som skall användas i taxeringsarbetet.

TNs arbete skall bedrivas fortlöpande under den period som står till förfogande. Sedan beslut om taxering fattats skall LSM och länsstyrelsens dataenhet utföra andra arbetsuppgifter med de granskade deklARATIONERNA som underlag, bl a fastställande av pensionsgrundande inkomst. För dessa arbetsuppgifter finns fastställda sluttidpunkter i omedelbar anslutning till taxeringsperiodens slut. Av denna anledning brukar LSM upprätta leveransplan, av vilken det framgår vilka tidpunkter leverans skall ske och hur många deklARATIONER som skall levereras varje gång. Leveransplanerna har också utarbetats mot den bakgrunden att landsting, kommuner och församlingar skall ha prognoser om taxeringsutfallet varje månad redan fr o m den 15 juli. För fritidsgranskande TO i lokala nämnder brukar planeringen inte sällan ske med utgångspunkt från att merparten av deklARATIONERNA skall vara återlevererade till LSM före 1 juli och att endast ett mindre antal skall återstå efter den sista augusti.

Det är således viktigt att TO i tid planerar sitt arbete och beräknar hur många deklARATIONER som måste klaras av per dag för att leveranserna till LSM skall hinnas med. En del tid måste då också beräknas för genomgång av svar på förfrågningar, meddelanden från andra TO, rättelser och kompletteringar av deklARATIONER som skickats tillbaka från LSM, taxering av skattskyldiga som inte deklarerat etc.

Innan arbetet börjar bör TO i förekommande fall ta kontakt med KO, bl a för att komma överens om fördelningen av arbetet. Det är lämpligt att KO får granska och föredra ett antal deklARATIONER självständigt. Därigenom får han erfarenhet, som gör det lättare att senare ta uppdrag som TO.

Redan innan TO får den första leveransen av årets deklARATIONER har han i

allmänhet fått fjolårets. En ny TO kan ha nytta av att gå igenom ett antal fjolårsdeklarationer. Genom att observera vad som gjorts åt dessa deklarationer får han en viss inblick i vad det praktiska taxeringsarbetet innebär.

Efter alla förberedelser bör så TO vara beredd att börja sitt arbete så snart den första deklaraionsbunten kommer från LSM. De olika arbetsmomenten vid taxeringen kan givetvis tas i olika ordning. Granskningsarbetet bör dock i stort bedrivas efter en bestämd arbetsrutin.

IV Deklarationsgranskning

1. E- och F-deklarationer

Deklarationsmaterialet delas upp i E- resp F-deklarationer. Dessa behandlas var för sig enligt skilda rutiner.

E-deklarationer är för det första sådana inbodeklarationer, som inte innehåller några speciella svårigheter och som därför normalt går igenom granskningen utan ändring. För dessa deklarationer får man således snabbt fram ett definitivt underlag för registrering, maskinella tester, maskinell beräkning av PGI (pensionsgrundande inkomst) och extra avdrag för folkpensionärer. Även utbodeklarationer på blankett 6 (brevkortet) är E-deklarationer. E-märkta deklarationer kan i vissa fall av LSM överföras till rutinen för F-deklarationer.

Det är förhållandena vid 1982 års taxering som avgör om en deklaration E-märks eller ej vid förtryckning av 1983 års blanketter. Vilka kriterier som gäller E-märkning framgår av granskningshandboken. Övriga deklarationer betecknas som F-deklarationer.

E-deklarationerna granskas normalt av tjänstemän hos LSM. TOs befattning med dessa deklarationer blir därför begränsad. Sedan deklarationerna registrerats överlämnas de till TO för att efter summarisk genomgång och signering återlämnas till LSM. Någon föredragning i TN skall således normalt inte förekomma när det gäller dessa deklarationer.

För folkpensionärer som granskas enligt F-rutinen framställs en förtryckt blankett med underrättelse om extra avdrag, vilket framräknats maskinellt. TO måste granska dessa med avseende på förmögenhet samt ev yrkande om förhöjt avdrag på grund av sjukdom. Detta kan föranleda justering av de belopp som beräknats maskinellt.

Underrättelse om extra avdrag behöver inte sändas ut till pensionärer om avdraget beräknas helt enligt RSVs anvisningar. Medgivet extra avdrag kommer nämligen att meddelas alla pensionärer på skattsedeln för slutlig skatt. I sådana fall kan således den förtryckta blanketten makuleras. Underrättelse bör dock skickas i de fall TN haft att ta ställning till förhöjt extra avdrag för sjukdomskostnader eller om yrkande i deklarationen frångåtts.

Beträffande E-deklarationer hänvisas i övrigt till avsnitt VI.

Granskningen av E-deklarationer sker i regel under mars månad. Under ti-

den förregistreras (utan föregående granskning) F-deklarationerna och vissa maskinella rimlighets- och andra kontroller utförs. Efter registreringen framställs taxeringsaviser och underrättelser om extra avdrag för folkpensionär. Sedan deklarationerna kompletterats med dessa hos LSM, skickas de ut till respektive TN. Den första omgången deklarationer kan beräknas komma ut till TO i slutet av mars.

2. Första genomgång av mottagna deklarationer

TO bör som första åtgärd bläddra igenom varje deklarationsbunt han får från LSM och sortera ut deklarationer, som inte hör hemma i distriktet, t ex felsorterade deklarationer eller deklarationer för rörelseidkare som skall taxeras av särskild TN. Sådana deklarationer bör omgående lämnas tillbaka till LSM. Även fjolårsdeklarationen bör i förekommande fall bifogas. Lägg en uttagslapp på dennas plats i bunten.

För varje F-deklaration skall finnas taxeringsavi. Skulle taxeringsavi saknas i någon deklaration måste denna återlämnas till LSM, då det kan innebära att deklarationen förbigåtts vid registreringen.

I de flesta län torde fritidsgranskande TO få hjälp av LSM eller LST med handläggning av sådana deklarationer som innehåller ansökan om skatteberäkning för ackumulerad inkomst eller ansökan om uppskov med beskattning av realisationsvinst. Närmare instruktioner om detta torde i så fall lämnas i skattechefens meddelanden. Även när det gäller dessa deklarationer är det viktigt att de snarast möjligt översändes till den myndighet som skall handlägga ärendet.

Vid denna första genomgång bör TO också uppmärksamma om någon deklaration saknar underskrift av den skattskyldige. Han bör då uppmanas att fullständiga deklarationen, endera genom att han brevledes tillställs en ny blankett att fylla i, eller genom att han ges tillfälle att personligen komma till TO och underteckna deklarationen. Däremot är det inte lämpligt att skicka tillbaka den redan lämnade deklarationen.

Det kan vara lämpligt för en ny TO att börja arbetet med några deklarationer som ser lätthanterliga ut. På det sättet kommer man snabbare in i rutiner. Tag bara inte för vana att lägga undan de svåra deklarationerna annat än i början av taxeringsperioden. "Problemhögen" kan annars växa oroväckande snabbt.

Använd granskningshandboken flitigt och läs parallellt — i varje fall under den första tiden. Även om det på så sätt går trögt med granskningen i början underlättas jobbet i fortsättningen samtidigt som felprocenten vid den efterföljande databehandlingen kan väntas minska.

3. Teknisk granskning

3.1 *Kontroll mot taxeringsavin*

Den tekniska granskningen av årets deklarationer inleds lämpligen med en

avstämning mot taxeringsavin. På denna lämnas bl a information om resultatet av de maskinella tester som utförts vid förregistreringen. Dessa redovisas dels som *utdömningsfel* (felkoden slutar på 00—49), d v s tekniska och formella fel som måste rättas till för att deklarationen skall accepteras vid ADB-registreringen, dels också i form av *granskningssignaler*. De senare behöver inte innebära något fel i deklarationen, utan är endast indikationer på att fel kan föreligga med hänsyn till olika slag av rimlighetskontroller och avstämmningar som lagts in i programmet. På så sätt uppmärksammas granskaren på vilken eller vilka delar av deklarationen som granskningen bör inriktas.

Kontrolluppgifter avseende inkomst av tjänst har i februari månad dataregistrerats på LST/LSM (utom sådana som lämnats på magnetband). Dessa kontrolluppgifter kommer därför — i motsats till kontrolluppgifter som avser andra inkomstslag än tjänst — inte att finnas insorterade i deklarationerna.

I de ADB-kontroller som utförs efter registreringen jämförs registrerade inkomster av tjänst enligt deklarationen med motsvarande inkomster enligt registrerade kontrolluppgifter. Avstämning sker av summa inkomster enligt punkterna 1—4 i deklarationen mot summan enligt motsvarande punkter på samtliga registrerade kontrolluppgifter.

Vid misstämning skrivs samtliga kontrolluppgifter ut på taxeringsavin. Stämmer jämförelserna skrivs däremot inte kontrolluppgiftsinformationen ut på taxeringsavin. På alla taxeringsavier redovisas en särskild summarad med uppgift om de summor som jämförs enligt ovan och en differensrad utvisande eventuell skillnad mellan deklaration och kontrolluppgift för respektive punkt. Differensen anges med ”+” eller ”—” före beloppet. Stämmer summan bruttoinkomster enligt deklarationen och kontrolluppgifterna behöver granskaren inte göra någon omföring mellan olika punkter i förvärvskällan tjänst. Om belopp på kontrolluppgift inte stämmer med deklarationen får man begära förklaring från den skattskyldige (blankett RSV 3528).

I det system för uppbörd av källskatt som tillämpas fr o m 1981 gäller att preliminär A-skatt gottskrivs med det belopp som anges på kontrolluppgift för den anställde. Om kontrolluppgift avser fel person eller kontrolluppgift registrerats dubbelt kommer därför i regel också fel skattebelopp att krediteras. För att undvika detta måste TN anmäla till LSM om fel av detta slag upptäcks vid granskningen av deklarationen. Anmälan sker genom markering i ruta 47 (kod 99).

3.2 Granskningen i övrigt

Efter kontrollen mot taxeringsavin kan granskningen fortsätta med de olika inkomstslagen, förmögenhetsredovisningen och de allmänna avdragen. En genomgång av de metoder och problem som kan aktualiseras vid denna granskning måste oundvikligen bli ganska omfattande och ligger därför utom ramen för denna artikel. Vissa praktiska frågor skall dock beröras.

Vid granskning av F-deklarationer bör man ha fjolårsdeklarationerna till hands. Man ser då om TN föregående år frågade om något eller gjorde någon ändring i deklarationen. Den är också nödvändig om man vill göra en kontantberäkning. Kopior av domar från LR, KR eller RR beträffande tidigare års taxeringar bör vara inlagda i särskilt omslag med röd bård (RSV 3536). Detta skall alltid flyttas till den senaste deklarationen. Även andra handlingar av intresse för kommande års taxering kan läggas i omslaget. Deklarationsbilagor, svar på förfrågningar etc bör däremot inte flyttas till ett annat års deklaration. Om det behövs får man i stället genom LSMs kontaktman ordna med fotokopiering av dem.

Om föregående års taxering överklagats till LR är det i regel mindre sannolikt att besvären hinner avgöras före taxeringsperiodens utgång. TO kan givetvis rekvirera deklarationen från LR. På grund av anhopningen av mål kan det dock ta tid att få en sådan rekvisition effektuerad. Om TO är osäker om hur han skall ställa sig till en viss fråga, som kan antas ha blivit föremål för överklagande, kan det ofta vara en lämpligare väg att genom LSTs besvärshuset försöka få kontakt med den TI, som skall handlägga målet och avge yttrande till LR i detsamma. I vissa fall hinner TN dessutom få en kopia av TIs yttrande till ledning för sitt beslut.

Vid den fortsatta deklaraionsgranskningen får TO ta ställning till om ytterligare utredning behöver infordras från den skattskyldige eller inhämtas från annat håll. All utredning bör om möjligt göras innan deklarationerna föredras i TN. Se alltså till att alla svar på förfrågningar granskats innan deklarationerna tas med till sammanträde med TN. Låt aldrig ett förslag till åtgärd stå kvar i deklarationen, om TN beslutat på annat sätt än TO föreslagit.

Tänk slutligen på att inrikta granskningen på väsentligheter och låt mindre bagatellfel passera. Resurserna för granskningsarbetet är knappt tillmätta och utredningsinsatserna måste därför i första hand ägnas åt de svårkontrollerade deklarationerna.

4. Utredningsförfarandet

4.1 Skriftliga förfrågningar

TN är skyldig att se till att utredning görs och att den skattskyldige ges tillfälle att yttra sig när det behövs för nämndens beslut (65 § TL). TN är också enligt förvaltningslagen skyldig att informera den skattskyldige om sådana uppgifter som tillförts ärendet av annan än den skattskyldige själv. Detta skall ske innan beslut fattas av TN. Det är viktigt för allmänhetens tilltro till rättssäkerheten i taxeringen att dessa allmänna regler om kommunikationskyldighet följs.

I det enskilda fallet kan det ofta vara svårt att avgöra om kontakt måste tas med den skattskyldige innan beslut kan fattas. När det gäller misstämningar mot kontrolluppgifter, uppgifter från revisionspromemorior eller andra upp-

gifter som kommit fram inom taxeringsadministrationen eller genom tredje man, är det helt klart att den skattskyldige måste ges tillfälle att komma in med förklaring innan TN beslutar. I frågor som gäller bedömning av skäligheten i ett visst avdrag är det i regel också nödvändigt att först ge den skattskyldige tillfälle att komplettera sina uppgifter i deklARATIONEN innan TN kan fatta beslut om att skära ner avdraget. Detsamma gäller i andra liknande bedömningsfrågor.

Förfrågningar bör skrivas på sådant sätt att de är begripliga även för personer som inte är så insatta i skatteterminologin. Det är som nämnts tidigare en fördel, om man dessutom kan göra dem lättlästa genom att använda skrivmaskin. Man bör undvika såväl alltför bryska ordvändningar som en alltför familjär ton.

För att undvika att den skattskyldige i onödan tillfrågas om samma sak flera år i följd bör TO se efter om svar på den tänkta frågan finns redan i fjolårets deklARATION.

Om TO ringer till den skattskyldige i stället för att skriva — det är många gånger smidigare att göra så — bör han göra noggranna minnesanteckningar. Anteckningarna dateras och signeras innan de läggs in i deklARATIONEN.

Alla skrivelser från TO skall vara försedda med namnförtydligande (stämpel).

Kompletterande uppgifter och verifikationer m m som infor dras i kontrollsyfte leder inte alltid till ändringar av taxeringen. För att inte de skattskyldiga i sådana fall skall behöva sväva i ovisshet om vad undersökningen lett till, har RSV uttalat att TN bör lämna besked om att deklARATIONEN godtagits. Sådant besked — som givetvis kan lämnas helt formlös (särskild blankett finns dock) — bör enligt RSV normalt kunna ges inom tre veckor från det att svaret kommit in.

Svarstiden vid förfrågningar får anpassas till det enskilda fallet men bör normalt vara 14 dagar. Längre frister kan i vissa fall vara motiverade t ex när det är fråga om mera komplicerade utredningar, då den skattskyldige vistas på anstalt eller under normal semesterperiod. Kortare svarstider kan behöva tillgripas i slutet av taxeringsperioden — dock aldrig mindre än fem dagar.

4.2 TN:s anmaningsrätt

Om TN behöver inhämta ytterligare uppgifter från den skattskyldige sker detta vanligtvis genom en formlös förfrågan, mera sällan i form av en regelrätt anmaning. Det är emellertid väsentligt att känna till vilka befogenheter TN har i detta avseende, liksom vilka tvångsmedel som kan användas om så skulle behövas.

Dessa frågor regleras i TL, i första hand i 31 § 1 och 2 mom. I första momentet klarläggs den skattskyldiges allmänna skyldighet att lämna upplysningar av betydelse för sin taxering. Av andra momentet framgår att han där-

utöver är skyldig att efter anmaning meddela de ytterligare upplysningar som erfordras för kontroll av deklarationens riktighet, förete kontrakt, kvitton m m.

Andra paragrafer i TL av betydelse i detta sammanhang är bl a följande

36 § Anmaning att deklarerera eller att komplettera en ofullständig deklaration

39 § Anmaning att lämna kontrolluppgift. För kontroll av en viss persons taxering kan uppgifter inhämtas hos bl a arbetsgivare, uppdragsgivare, banker, fordringsägare, försäkringsbolag m fl.

Vilka som har rätt att utfärda anmaning anges i 51 §. Där framgår att taxeringsnämnd (dvs TO) kan anmana i ovannämnda fall. Av 53 § framgår i vilka fall TO har rätt att förelägga vite i samband med anmaning.

Det bör kanske påpekas att den rätt TO har att utfärda anmaning eller förelägga vite naturligtvis inte skall utnyttjas på det sättet att han i alla lägen försöker sätta hårt mot hårt. Minst lika viktigt är att komma ihåg att en skattskyldig, som underlåter att lämna begärda uppgifter, därigenom försätter sig i ett sämre bevisläge. Det är nämligen den skattskyldige, som primärt har bevisbördan när det gäller riktigheten av de uppgifter som lämnas i deklarationen.

4.3 Taxeringsbesök

Av naturliga skäl måste behövliga utredningar vanligtvis göras per brev eller via telefon. I vissa speciella fall kan det dock vara till stor fördel att få en fråga upklarad genom ett personligt besök hos den skattskyldige. Ett typiskt exempel på detta är besiktning av utförda reparationsarbeten på fastighet, för vilka avdrag yrkats i deklarationen. Ett annat exempel är besök för att tillsammans med den skattskyldige gå igenom verifikationer avseende rese- och traktementskostnader, representation eller andra större kostnadsavdrag.

För dessa och liknande situationer har lagstiftaren i 31 § 2 mom TL gett formella möjligheter åt TO eller tjänsteman som biträder TN, att med den skattskyldiges samtycke företa kontroll vid personligt besök hos denne. Dessa skatttaxeringsbesök har i motsats till taxeringsrevision inte något inslag av tvång utan bygger helt på frivillig medverkan från den skattskyldige. Även i övrigt gäller att besöket skall ske formlöst. Det är emellertid av stor vikt att TO gör noggranna anteckningar om vad som förevarit, bl a med tanke på föredragningen i TN och som underlag för beslutet.

Har taxeringsbesök gjorts skall anteckning härom göras i TNs protokoll.

5. Förvärvskällor i flera kommuner

5.1 Förtursgranskning

Förslag finns om att slopa utbodeklarationerna från 1985 års taxering. Som en förberedelse för detta gäller nu att TO i hemorts- (inbo-) kommunen tar initiativet till erforderliga utredningar oavsett var förvärvskällan är belägen. De deklarationer där det redovisas förvärvskälla i annan kommun än

hemortskommunen skall därför förtursgranskas. Detta framgår av taxerings-
avin. TO bör kontinuerligt se till att dessa deklARATIONER verkligen behandlas
med förtur och att utbo-TN i förekommande fall underrättas före 1 septem-
ber.

TN i hemortskommunen meddelar i vissa fall utbo-TN om förvärvskälla i
utbokommun (se närmare härom i granskningshandboken).

Om hemorts-TN finner att utredning och kontroll av en förvärvskälla bör
ske i utbokommunen kan hemorts-TN begära hjälp av utbo-TN.

En utbo-TN behöver naturligtvis inte följa hemorts-TNs beslut, om orts-
kännedom eller ger anledning till annat. I sådant fall måste dock hemorts-TN
underrättas om detta.

Kontrolluppgifter sorteras in i den allmänna deklARATIONEN oavsett var den
förvärvskälla de avser är belägen.

De förregistrerade utbodeklARATIONERNA (i huvudsak deklARATIONSBANKETT 5
och ett mindre antal deklARATIONSBANKETT 6) skall inte granskas före september
månad. Det beror på att hemorts-TN skall ha möjlighet att behandla sådana
deklARATIONER och meddela sitt beslut innan utbo-TN börjar sin granskning.

5.2 *Outnyttjade grundavdrag*

Grundavdrag som inte kunnat utnyttjas i hemortskommunen skall tillgodo-
föras skattskyldig i utbokommunen. Någon manuellt skriven underrättelse
om detta behövs dock inte i normalfallet utan överföringen sker genom ADB-
systemet.

Endast om taxeringen är lika stor i två eller flera utbokommuner eller om
inkomst skall fördelas på flera församlingar i utbokommunen skall särskilda
åtgärder vidtas. Genom ADB-systemet framställs i sådant fall en skillevakt
som berörd TN får för åtgärd. Eftersom dessa fall torde vara ganska sällsynta
hänvisas endast till granskningshandboken, avsnittet "Underrättelseskyldig-
het mellan taxeringsnämnderna".

6. **Anmaning att deklarerera**

Vid tidpunkt som LST beslutar, i regel med början under maj månad sker
en datamässig kontroll av vilka skattskyldiga som ej deklarerat trots att regist-
rerade kontrolluppgifter, debiterad preliminär skatt eller annat ger anledning
att deklARATIONER borde ha lämnats. För dessa framställs — efter viss säll-
ning av materialet på LSM — blanketter för anmaning, skönstaxeringsomslag
och förfrågan till kronofogdemyndighet. På grundval av detta material sker
sedan anmaningarna.

För fritidsgranskare torde det normalt bli så att LSM sänder ut anmanings-
handlingarna till TN. I de fall anmaning skall ske skriver TO under anmaning-
en och skickar därefter tillbaka handlingarna till LSM för utsändning och be-
vakning.

Det förekommer också att hela anmaningsförfarandet ombesörjs av LSM.

Anmaning i förening med vite kan tillgripas i vissa fall då deklaration inte inkommit trots anmaning. Förfarandet med vitesföreläggande beskrivs närmare i Handledning för taxering 1982.

7. Rekvisition av deklarationer

Under taxeringsarbetet behöver man då och då göra jämförelser med tidigare års deklarationer, som ej finns tillgängliga. Önskade deklarationer måste då rekvireras, i regel genom länsstyrelsens deklarationsarkiv. Särskilda rekvisitionsblanketter finns.

TO får också själv ta emot en del rekvisitioner under taxeringsperioden. Det kan gälla vissa av årets deklarationer som skall översändas för statistisk bearbetning. Dessa måste därför behandlas med förtur av TN. Det kan också gälla fjolårsdeklarationer som behövs för pågående utredningar inom skatteavdelningen. På grund av att besvärstiden till LR går ut den sista februari året efter taxeringsåret, kan det också hända att besvärsakter inte hunnit kompletteras innan fjolårsdeklarationerna lämnats ut till TO. I samtliga fall gäller att TO inte får lägga sådana rekvisitioner åt sidan utan måste effektuera dem så snart som möjligt. En hel grupp ärenden kan vara beroende av en enda deklaration.

8. Underrättelser om avvikelser från deklaration

Om TN frångått en deklaration skall den skattskyldige ha ett meddelande om detta, s k underrättelse om avvikelse från självdeklaration. Detta gäller också sådana fall då ett yrkande, som exempelvis lämnats under rubriken "särskilda upplysningar och yrkanden" inte bifallits.

Beträffande underrättelse om extra avdrag för folkpensionärer hänvisas till avsnitt 1 "E- och F-deklarationer".

Skattskyldig, som inte lämnat deklaration och som därför åsatts skönsmässig taxering, skall underrättas på särskilt formulär "Underrättelse om påförd taxering". Sådan underrättelse behövs dock inte om taxeringen endast avser garantibelopp för fastighet.

Underrättelse om TNs beslut skall undertecknas endera av TO eller av den som granskat och föredragit deklarationen i TN. Således har även KO rätt att skriva under avvikelser.

Underrättelserna sänds i allmänhet ut i lösbrev. Endast i vissa speciella fall bör underrättelse skickas i rekommenderat brev. RSV har utfärdat närmare anvisningar om detta (RSV Dt 1981:25).

Om TO eller någon ledamot i nämnden reserverar sig mot ett TN-beslut, skall den skattskyldige underrättas om den skiljaktiga meningen.

Motiveringen till TNs beslut om avvikelse från självdeklarationen bör utformas med stor omsorg. Det bör framgå av texten om avvikelserna grundar sig på en författningsbestämmelse, riksskatteverkets anvisningar, rättspraxis eller

en skälighetsbedömning. Försök undvika att motivera med ”författningens-
ligt”. Ange i stället vilken författningsbestämmelse som ligger till grund för
avvikelsen. Om rättspraxis anges som grund för avvikelse, bör om möjligt
åsyftat rättsfall anges eller kortfattat refereras. Det är nämligen väsentligt att
den skattskyldige själv får möjlighet att bedöma rättsfallets tillämpning på sin
situation. I en rättsfråga kan ibland RSVs anvisningar eller förhandsbesked
åberopas som skäl för avvikelse från deklaration.

Underrättelsen till den skattskyldige skall ligga till grund för bedömningen,
om han skall anföra besvär över TNs beslut. Det är därför synnerligen viktigt
att samtliga ändringar i deklarationen tydligt redovisas i underrättelsen. För-
sök att skriva så enkelt, klart och förståeligt som möjligt.

I granskningshandboken finns ett antal exempel på besluts- och förfråg-
ningstexter som täcker en stor del av de fall som brukar förekomma. Särskilt
för nya funktionärer kan detta vara till stor hjälp.

9. Omprövning av beslut

Om skattskyldig begär det eller om annat skäl finns skall TN ompröva det
beslut som fattats. Sådan omprövning kan ske flera gånger — dock inte efter
taxeringsperiodens slut. Omprövning får inte heller ske när den skattskyldige
har anfört besvär över TNs beslut och särskilda skäl för prövning inte förelig-
ger.

På den tryckta beslutsblanketten anges att begäran om omprövning skall ha
kommit in inom 14 dagar. TN är dock som nämnts alltid skyldig att ta upp en
begäran om omprövning om denna kommer in under taxeringsperioden. TNs
sista sammanträde måste därför läggas så sent under perioden att alla
omprövningsfall kan behandlas.

Svarsfristen 14 dagar kan få lov att kortas ned mot slutet av perioden. I så
fall skall den skattskyldige samtidigt underrättas om datum för TNs sista sam-
manträde. Svarsfristen bör dock aldrig understiga 5 dagar. När en TN först
sent under perioden ställs inför frågan om en deklaration skall frångås trots
att man inte hinner med någon närmare utredning eller kommunikation, bör
TN inte avvika från deklarationen utan taxera i enlighet med denna och i stäl-
let anmäla den för eftergranskning.

När TN omprövat ett beslut skall ny underrättelse skickas ut, detta oavsett
om omprövningen föranlett ändring av det tidigare beslutet eller ej.

V Sammanträden

1. Kallelse till sammanträden m m

Enligt 61 § TL bestämmer TO när och var sammanträdena skall hållas.
Självfallet görs det så långt möjligt i samråd med KO och övriga ledamöter.
Det kan vara praktiskt att bestämma tid för flera sammanträden i följd redan
vid första sammanträdet. För de nämnder där LSMs tjänstemän biträder med

deklarationsgranskningen måste sammanträdestiderna samordnas, eftersom granskarna ofta kommer att arbeta i flera nämnder. Denna samordning sker lämpligen genom fögderichefen eller chefen för granskningsenheten på LSM. Om det kan ske utan hinder för ledamöterna i nämnden, bör TO i nämnder med tjänstemannamedverkan åtminstone till viss del försöka få sammanträdena förlagda till dagtid.

Ledamöterna kallas till sammanträdet genom ett särskilt kallelsekort. Till det första sammanträdet skall även suppleanterna kallas (61 § 1 mom TL). De har rätt att närvara även vid följande sammanträden och skall därför under rättas om sammanträdena. Ledamot som får förhinder kallar själv sin suppleant och meddelar TO.

LST (skattechefen) och LSM skall underrättas om tid och plats för sammanträdena. I vissa fall underrättas också skattskyldig.

Sammanträde bör hållas på central ort inom taxeringsdistriktet. Om avståndet inte är alltför stora är det av flera skäl fördelaktigt att förlägga sammanträdena till LSMs lokaler.

2. TNs första sammanträde

TO bör hålla det första sammanträdet så tidigt som möjligt. Vid detta sammanträde bör planering av nämndens arbete ske. Vid första sammanträdet går TO igenom sådana ändringar sedan föregående år, som berör TNs verksamhet. TO lämnar också en kort redogörelse för materiella nyheter vid årets taxering, anvisningar från RSV m m.

Enligt 1 § TK skall TO varje år vid det första sammanträdet läsa upp vissa paragrafer, nämligen

4 och 5 §§ förvaltningslagen (allmänna bestämmelser om jäv)

1 § taxeringslagen (allmän målsättning)

samt

62 § taxeringslagen (TO jävig).

Det är lämpligt att börja sammanträdet med denna uppläsning. I detta sammanhang skall TO också i korthet informera om de sekretessbestämmelser som gäller för TN. Huvudstadgandet finns i sekretesslagen 9 kap 1 §. Lagen finns i transumerade delar intagen i Skatte- och taxeringsförfattningarna. En utförligare genomgång och kommentar till sekretessreglerna vid taxeringen finns att läsa i Skattenytt nr 8—9 1981 (Dexe).

3. Vissa formalia

TNs verksamhet regleras i 61—72 §§ TL och 21—33 §§ TK. TO bör läsa igenom dessa paragrafer så att han inte gör några formella fel. TO eller annan ledamot i TN kan visserligen inte ställas till ansvar för ett materiellt felaktigt beslut av TN. Däremot kan åtal väckas för vårdslös myndighetsutövning vid grövre formella försummelser t ex vid utsändande av anmaningar eller under-

rättelser. Detsamma gäller vid brott mot den tystnadsplikt och de sekretessbestämmelser i övrigt, som anges i sekretesslagen.

TNs sammanträden hålls inom stängda dörrar. Skattskyldig har emellertid rätt att komma till sammanträde för att lämna upplysningar rörande sin deklaration. Observera att denna rätt är ovillkorlig. TO kan således inte avvisa en sådan begäran från en skattskyldig med hänvisning till att inställelsen bedöms vara obehövlig för TNs beslut eller dylikt. Denna närvarorätt är en viktig rättssäkerhetsfråga, som starkt betonats av JO i hans ämbetsberättelse 1980/81.

Den skattskyldige har rätt att låta sig företrädas av behörigt ombud vid sådan personlig inställelse. Han har även rätt att ta med sig biträde (bokföringsmedhjälpare el dyl) till sammanträdet. Det är viktigt att TO i samband med inställelsen förklarar vad denna syftar till, nämligen att ge TN kompletterande upplysningar utöver vad som tidigare varit känt. Avsikten är däremot inte att inställelsen skall ägnas åt utförlig argumentation eller ren plädering från den skattskyldiges sida. Den skattskyldige kan heller inte påfordra att TN skall meddela sitt beslut om hans taxering redan i samband med besöket.

Enligt 14 § TL har skattechefen ledningen och ansvaret för deklarationsgranskning och annan kontroll vid taxeringen. Han skall därvid verka för att taxeringarna blir likformiga och rättvisa. Skattechefen eller av denne utsedd tjänsteman har därför rätt att besöka nämnderna vid deras sammanträden och att — om nämnden beslutar det — närvara vid deras överläggningar.

Under sammanträdena har TNs valda ledamöter rätt att ta del av deklARATIONERNA i den omfattning som det behövs för taxeringen. Granskning av deklARATIONER får i övrigt endast utföras av TO, KO eller föredragande tjänsteman.

4. Föredragning

I TN som biträds av tjänstemannagranskare är det som regel den eller de tjänstemän som granskat deklARATIONERNA som också föredrar dessa i nämnden. I övriga TN ankommer föredragningen på TO eller KO, i den mån den senare förstahandsgranskat deklARATIONER.

Som framgår av vad som sägs under punkt 5 har TO befogenhet att besluta ensam i vissa fall. Föredragningen i TN kan därför begränsas i första hand till sådana deklARATIONER, som inte kan avgöras genom enmansbeslut. Föredragning bör dock ske om tveksamhet råder angående värderingsfrågor, eller i frågor av principiell natur. Samtliga fall då skattskyldig inkommit med erinringar mot eller begärt omprövning av ett tidigare beslut skall givetvis föredras. Detta gäller även om det tidigare beslutet tagits som enmansbeslut av TO.

Föredragningen skall göras kort men ändå tillräckligt utförlig för att ge alla fakta som är av betydelse för ledamöternas ställningstagande. Sekretesskyd-

det för deklARATIONerna innebär att den som föredrar inte i onödan skall lämna ut uppgifter som inte har betydelse för TNs beslut.

Även i de fall TO inte själv föredrar deklARATIONerna, har han dock en skyldighet att sätta sig in i ärendena tillräckligt för att ha en egen mening om de frågeställningar som kan uppkomma. Han måste därför — helst tillsammans med föredraganden — gå igenom dessa deklARATIONer i god tid före sammanträdena. TO måste vidare göra en viss — om än översiktlig — granskning av alla deklARATIONer som granskats och godkänts av annan än TO själv.

Enligt 27 a § TK skall TO signera samtliga deklARATIONer. Har någon annan än TO granskat deklARATIONen skall denne också sätta sitt signum på den (21 § TK).

5. Beslut

Om TNs verksamhetsområde inte omfattar mer än en kommun, är TN beslutsför om TO och minst två andra ledamöter är närvarande. Även KO är ledamot och får delta i besluten. Finns flera KO i samma nämnd får dock endast en delta i TNs beslut. Suppleant har inte rätt att delta i nämndens beslut annat än om han trätt i stället för den ordinarie ledamoten.

Ingår två eller flera kommuner i verksamhetsområdet fordras att minst tre ledamöter utöver TO är närvarande för att TN skall vara beslutsför. Minimigränsen får underskridas för det fall ledamot i ett visst ärende måste avträda på grund av jäv.

Om nämnden är oenig skall öppen omröstning företas. Den mening som de flesta biträder skall gälla. Om rösterna utfaller lika gäller den mening som TO biträder. TO skall dock säga sin mening först. Skiljaktig mening skall avfattas skriftligt och lämnas till TO inom en vecka efter sammanträdet.

TO kan ensam besluta i vissa ärenden (s k enmansärenden). Detta gäller för det första alla sådana beslut som inte innebär att ärendet prövas i sak. Exempel på detta är beslut om att anmana en skattskyldig att deklarerera. Vidare får beslut i enkla och otvistiga ärenden fattas av TO ensam, nämligen

- om ingen avvikelse skett från deklARATIONen
- om avvikelsen inte överstiger 500 kr (taxerad inkomst)
- om rättelse skall ske av ett tidigare beslut, som innehåller skriv- eller räknefel eller annat uppenbart förbiseende
- om sakfrågan är uppenbar.

6. Protokoll

Protokoll skall föras vid varje sammanträde (26 § TK). Särskilda formulär finns för detta. Av formulären framgår i huvudsak vilka uppgifter som skall protokollföras enligt nämnda lagrum. TO svarar för att protokoll förs men kan uppdras åt KO, annan ledamot eller föredragande tjänsteman att ombesörja denna detalj.

Vid varje sammanträde skall TO även anteckna närvarande ledamöter på en närvarolista, avsedd för kommunens beräkning av sammanträdesersättning åt de kommunvalda ledamöterna.

7. Att leda ett TN-sammanträde

Det åligger TO att leda TNs arbete och föra ordet vid nämndens sammanträde. Den TO, som för första gången skall leda ett TN-sammanträde kan naturligtvis känna en viss spänning inför uppgiften. Han kan då tänka på en del saker som kan vara av värde vid agerandet i nämnden, nämligen

- Led sammanträdena med fasthet. Låt inte diskussionerna flyta för långt iväg utan försök koncentrera resonemangen kring den aktuella sakfrågan.
- Var noga med jävsbestämmelser och tystnadsplikt.
- Var saklig. Undvik varje förklenande omdöme om en skattskyldig, även om deklarationsgranskningen eller kontakterna i samband med denna inbjudit till sådant.
- Tag vara på ledamöternas orts- och personkänedom.

VI Beslutsredovisning

1. Allmänt

Automatisk databehandling (ADB) används i taxeringsarbetet och vid framställning av produkter från taxeringsarbetet. De maskinella bearbetningarna utförs av länsstyrelsernas datorer och av en central datoranläggning vid RSV.

Deklarationerna granskas och registreras enligt två skilda rutiner. En rutin för E-deklarationer och en rutin för F-deklarationer. E- och F-deklarationer levereras alltid i skilda buntar och får inte sammanblandas i hanteringen hos granskare och TO. Alla deklarationer som granskas av fritidsgranskare skall granskas enligt rutinen för F-deklarationer. E-deklarationer granskas således av tjänstemän och när TO erhåller sådana deklarationer skall av missiv eller dyl klart framgå att det är fråga om E-deklarationer.

F-deklarationer registreras successivt från början av mars. De registrerade uppgifterna bearbetas och kontrolleras maskinellt. Tidigast i slutet av mars kan LSM komplettera de första deklarationerna med taxeringsavi och överlämna dem till granskaren. Vill någon granskare börja granskningsarbetet redan de första veckorna i mars kan efter överenskommelse med LSM registrerat material översändas innan komplettering med taxeringsavi gjorts. I sådant fall måste granskaren senare själv komplettera varje deklaration med taxeringsavi innan TN fattar beslut om taxeringen. (Se avsnittet "Startrutiner avseende taxeringsarbetet" i granskningshandboken).

Från mitten av april levererar TO deklarationerna med åsatta taxeringar åter till LSM. Länsstyrelsens dataenhet eller LSM registrerar taxeringarna på skivminnen. Registrerade uppgifter överförs via länsstyrelsens dataenhet till

det centrala skatteregistret på RSV. Registret omfattar samtliga i riket registrerade taxeringsuppgifter via terminal.

2. Förtryckning av deklarationsblanketter

Deklarationsblankett 1—6 förtrycks för samtliga skattskyldiga som enligt tillgängliga registeruppgifter skall lämna deklARATION. Blanketterna förtrycks med namn, adress, vissa identifieringsuppgifter, kommunal skattesats, i förekommande fall vissa avdragsgilla avgifter och ränta på överskjutande skatt.

3. Taxeringsavi

För varje F-deklARATION skall finnas en taxeringsavi. Saknas taxeringsavi kan detta bero på att deklARATIONEN undgått registrering. För E-deklARATIONER finns i allmänhet inte någon taxeringsavi utskrivet.

På taxeringsavin redovisas resultatet av ADB-kontrollerna och för taxeringsarbetet intressant information ur skatteregistret som ex vis kontrolluppgifter. Dessutom redovisas förslag till taxeringskod och eventuell sambeskattnings. På taxeringsavin anges också registrerad inkomst av tjänst (delbeloppen) och registrerad förmögenhet enligt avlämnad deklARATION. Fr o m 1982-års taxering registreras av skattskyldig angivna underlag för sparskattereduktion och underlag för skattereduktion på aktieutdelning redan vid förregistreringen. Det registrerade underlaget skrivs ut i särskild ruta på taxeringsavin. Fr o m 1983-års taxering överförs maskinellt underlag för skogsvårdsavgift från föregående års taxering. Underlag som överförs redovisas på taxeringsavin.

TO kan göra noteringar på taxeringsavin i utrymmet för TN:s beslut samt i utrymmet för anteckning på avins baksida.

Skall skattskyldig taxeras av annan TN återgår deklARATIONEN jämte taxeringsavi till LSM för överföring till rätt TN. Överföring mellan lokal och särskild nämnd sker också alltid vid LSM.

4. Beslutsredovisning: A-längdens skattskyldiga

All redovisning av TN:s beslut skall ske på avsedd plats på blanketten. Redovisning måste ske med tydlig skrift. Blyertspenna bör användas. Ändring av beslut kan då göras utan överstrykningar.

4.1 Enbart taxeringsavi

I det maskinella anmaningssystemet skrivs taxeringsavi endast för skattskyldig som beräknas åsättas taxering. Som underlag för anmaningsarbetet framtas dock i vissa fall taxeringsavi även för annan skattskyldig. Finns taxeringsavi för skattskyldig som varken taxerats eller påförts underlag för beräkning av skogsvårdsavgift kan nolltaxeringen redovisas på taxeringsavin och kryss i rutan "Ej deklarerat. Varken inkomst eller förmögenhet skall längdföras".

TN:s beslut om nolltaxering kan redovisas på taxeringsavin även om sådan skattskyldig har sjöinkomst.

Denna förenklade beslutsredovisning på taxeringsavin gäller emellertid endast under förutsättning av deklaration inte finns eller att omslag för sköns-taxering inte upprättats.

4.2 Deklarationsblankett I

I det följande redovisas beslutsredovisningen för deklarationer som granskas enligt rutinen för F-deklarationer. För E-deklarationer gäller i tillämpliga delar vad som gäller för F-deklarationer med några undantag som redovisas under litt. 4.9.

Beslutsredovisningen sker på såväl blankettens första som andra sida. Siffrorna 1—3 (taxeringskod) och 01—87 (reg. koder) är koder med vars hjälp uppgifterna registreras i ADB-systemet. Uppgift, som anges i ruta som saknar sifferkod, blir inte registrerad.

Innan granskaren erhåller deklaration, som granskas enligt rutinen för F-deklarationer, har som tidigare nämnts vissa uppgifter i deklarationen registrerats. TN:s beslutsredovisning skall därför inriktas på redovisning av de ändringar och kompletteringar som görs av nämnden. För att höja säkerheten i systemet kommer alla F-deklarationer att bli föremål för någon form av registrering även efter det TN fattat beslut om taxeringen.

4.2.1 Klarmarkering — deklarationen godtas

Klarmarkering anges när den skattskyldiges uppgifter godtas och inga uppgifter skall tillföras i TN:s anteckningsutrymme.

Efter TN:s beslut registreras antingen de ändringar och tillägg som TN gjort eller klarmarkering. Klarmarkering innebär att den skattskyldiges uppgifter godtagits och att taxeringsavins uppgifter om taxeringskod, sambeskattning, förmögenhet, underlag för vissa skattereduktioner och underlag för skogs-vårdsavgift är riktiga.

4.2.2 Taxeringskod och sambeskattning

Taxeringskod styr den maskinella beräkningen av bl a skattereduktion och statlig skatt på B-inkomst. För dödsbo styr koden beräkningen av grundavdrag.

På taxeringsavin anges ett maskinellt förslag till taxeringskod och sambeskattning för alla mantalsskrivna fysiska personer. Godtar TN den föreslagna taxeringskoden och sambeskattningsuppgiften anges ingen ändringsuppgift på deklarationsblanketten. Saknas uppgift på taxeringsavin (för icke mantalsskriven person) eller är någon av uppgifterna på taxeringsavin felaktig redovisar TN de korrekta uppgifterna på deklarationsblanketten enligt följande

Kod	Skattskyldig
1	Ensamstående samt dödsbo i förekommande fall
2	Ensamstående med hemmavarande barn under 18 år
3	Skattskyldig som skall taxeras enligt de för gift gällande bestämmelserna.

Taxeringskod 3 måste alltid åtföljas av personnummer för den med vilken sambeskattnings skall ske.

4.2.3 Sammanställning för statlig och kommunal inkomstskatt

Den skattskyldiges uppgifter i sammanställningarna har registrerats och maskinellt kontrollsummerats innan granskaren erhåller deklarationen. Kan deklarerade uppgifter både vad gäller belopp och i förekommande fall uppdelning på A- och B-inkomst godtas behöver TN:s kolumn ej fyllas i. Har skattskyldig deklarerat periodiskt understöd i förvärvskällan tjänst görs uppdelning på A- och B-inkomst i TN:s kolumn. I sådant fall eller om uppgift i sammanställning för statlig inkomstskatt ändras i något avseende måste alla belopp i rutorna 01—13 föras ut i TN:s kolumn oavsett om de ändrats eller ej (se även nedan beträffande markering med 0 i rutorna 06—09).

Vid ändring i sammanställning för kommunal inkomstskatt måste samtliga belopp i rutorna 14—21 föras ut i TN:s kolumn.

När deklarerade uppgifter felsummerats, felregistrerats eller inte kunnat registreras anges på taxeringsavin med utdömningsfel att uppgifterna i berörd sammanställning skall redovisas i TN:s kolumn. I sådant fall förs samtliga belopp i sammanställningen ut i TN:s kolumn oavsett om de ändrats eller ej.

Vid beslutsredovisningen skall, om summa avdrag är större än summa inkomster, anges 0 i ruta 13 resp 21.

Uppgift om inkomst av jordbruksfastighet (ruta 06 eller 07) eller rörelse (ruta 08 eller 09) används för aktualisering av SCB:s företagarregister. Förekommer någon av dessa förvärvskällor för en skattskyldig skall när nettointäkt saknas förekomsten av förvärvskällan utmärkas genom att 0 anges som nettointäkt. Det är lika viktigt att 0 inte anges i berörda rutor då varken inkomst eller underskott av jordbruksfastighet eller rörelse förekommit. Om 0 angetts i någon av rutorna 06—09 måste alla belopp i rutorna 01—13 föras ut i TN:s kolumn oavsett om de ändras eller ej.

4.2.4 Förmögenhetsredovisning

Deklarerad förmögenhet (ruta 25) förregistreras och beloppet redovisas på taxeringsavin. Ändrar TN deklarerad förmögenhet eller är beloppet fel som redovisas på taxeringsavin anges korrekt belopp i ruta 26.

Vid gemensam förmögenhetsberäkning för föräldrar och barn skall den som granskar familjehuvudmannens deklaration upprätta en sammanställ-

ning över berörda familjemedlemmars förmögenhet. Sammanställningen upprättas på blankett ”Uppgifter för beräkning av gemensam beskattningsbar förmögenhet”, som bifogas familjehuvudmannens deklaration. Blanketten kan, i de fall gemensam förmögenhetsberäkning tillämpades vid föregående års taxering, vara ADB-framställd och vara insorterad i familjehuvudmannens deklaration. Dessutom kryssmarkeras ruta 30 för samtliga familjemedlemmar. Familjs huvudman är av ADB-tekniska skäl i detta avseende mannen om familjen består av makar och barn. Finns endast en förälder är denne huvudman.

4.2.5 Inkomst av tjänst

Om deklarerad bruttointäkt är felaktigt redovisad på taxeringsavins specifikationsrad eller när ändring görs av avdrag under inkomst av tjänst skall alla belopp föras ut i TN:s kolumn.

4.2.6 Underlag för sparskattereduktion m m

Fr o m 1982 års taxering kan skattskyldig som under året sparat på skatte-sparkonto, skattefondkonto eller erhållit utdelning på börsnoterade aktier m m yrka om sparskattereduktion eller skattereduktion för aktieutdelning genom att ange det belopp som hon sparat under året i tillämplig ruta 27—28 eller, om hon mottagit utdelning på börsnoterade aktier, aktieutdelningen i ruta 29 på deklara-tionsblanketten.

Av skattskyldig angivna belopp (underlag) registreras och skrivs ut i särskilda rutor på taxeringsavi. Utskrivna underlag på taxeringsavi kontrolleras mot sparbevis, redovisning av inkomst av kapital m m. Är underlagen inte korrekta anges de belopp (även 0) som godkänts av TN i respektive ruta 27—29. Om ett av beloppen ändras eller tillförs måste övriga belopp i rutorna 27—29 i förekommande fall anges (0 behöver inte anges i ruta om underlag från motsvarande ruta tidigare inte registrerats).

För E-deklarationer finns i allmänhet inte taxeringsavi utskriven varför TN i sådana fall inte kan göra motsvarande kontroll av det registrerade underlaget. Detta belopp har därför, liksom ett antal övriga uppgifter, kontrollregistrerats vid registrering av E-deklarationen.

4.2.7 Avdrag för nedsatt skatteförmåga

För folkpensionärer som granskas enligt F-rutinen framställs i samband med förregistreringen ett maskinellt förslag till underrättelse om extra avdrag. Extra avdraget har härvid beräknats utan att hänsyn tagits till eventuell förmögenhet, sjöinkomst, kostnader för sjukdom m m. Hänsyn har dock i förekommande fall tagits till inkomster redovisade på kontrolluppgift avseende skattefria livräntor och skattefri AGS-ersättning. Maskinellt förslag till extra avdrag anges dessutom på taxeringsavin.

Godtar TN det maskinella förslaget till extra avdrag anges likhetstecken (=) i ruta 45 (ruta 46 lämnas blank). Ändrar TN det på taxeringsavin redovisade extra avdraget anges beslutat extra avdrag i rutorna 45 och 46. Medges inget extra avdrag för folkpensionär anges 0 i rutorna 45 och 46.

När utdömningsfel angetts på taxeringsavin har inget extra avdrag beräknats maskinellt. I dessa fall måste extra avdrag alltid anges i rutorna 45 och 46.

4.2.8 Grundavdrag

Skall grundavdrag begränsas på grund av att den skattskyldige vistats i landet under endast en del av beskattningsåret anges i ruta 48 det antal månader för vilka grundavdrag skall medges. Antal månader skall i förekommande fall inkludera även de månader under vilka beskattningsbar sjöinkomst uppburits. Hänsyn till sjöperioderna tas maskinellt vid beräkning av grundavdrag.

4.2.9 Skattetillägg

Har TN gjort ändring som innebär höjning av inkomst eller sänkning av avdrag på minst 1 000 kronor eller höjning av förmögenhet med minst 20 000 kronor markeras detta med kryss i ruta 32. Gäller höjningen förmögenhet görs markering dock endast om beskattningsbar förmögenhet påverkas. Kryssmarkering görs dessutom vid skönstaxering utan deklaration.

Ändring, som är en följd av uppenbar felräkning eller misskrivning, skall inte medräknas.

Markering i ruta 32 innebär att underlag för underrättelse om skattetillägg skrivs ut maskinellt vilket underlättar LSM:s arbete med skattetilläggen.

4.2.10 Särskild adress för skattsedelns försändelse

Har den skattskyldige begärt att skattsedeln på slutlig skatt skall sändas till annan adress än den bostadsadress han angett på deklarationen (t ex till banks notariatavdelning) sätts kryss i ruta 35. Dessutom markeras adressuppgiften tydligt med ex vis rödpenna av granskaren.

4.2.11 Ändring av skattskyldigs persondata mm

Skattskyldig måste finnas registrerad i skatterregistren för att taxeringen skall kunna registreras. Taxeringsavi är bevis på att den skattskyldige är registrerad. Saknas taxeringsavi i F-deklaration lämnas deklarationen till LSM med begäran om taxeringsavi innan taxering åsättes.

För annan än fysisk person (kategori A3—A5) skall TN markera med kryss i ruta 36 om namn- eller adressuppgifter bör ändras.

Skall annan skattskyldig än fysisk person, inbo (kategori A3—A6) inte

taxeras för nästa inkomstår markeras även detta med kryss i ruta 36. I sådant fall anges dessutom texten "AVREGISTRERAS" i TN:s anteckningsutrymme till vänster om kryssmarkeringen.

I ruta 36 markeras även om TN taxerar ett dödsbo för första gången enligt reglerna för handelsbolag. I anteckningsutrymmet skriver TN texten "TAXERAS SOM HANDELSBOLAG".

4.2.12 Ackumulerad inkomst, dubbelbeskattningsavtal

Deklarationen, som innehåller begäran om att reglerna för ackumulerad inkomst skall tillämpas, granskas av tjänsteman vad avser förutsättning för tillämpning av reglerna och beräkningen av statlig inkomstskatt. Innan deklara-tionen (i förekommande fall tillsammans med makes deklaration) översänds till LSM/LST skall den vara granskad i övrigt. Rutan 33 skall kryssmarkeras. Efter utredning återsänds deklaration till TN för beslut.

Skall skatt debiteras med tillämpning av dubbelbeskattningsavtal lämnas uppgift till LSM om vilket avtal som skall tillämpas och vilka inkomst- och förmögenhetsbelopp som berörs. Speciella blanketter finns för denna redovisning. Kryssmarkering görs i ruta 33. Deklarationen kan lämnas till LSM tillsammans med övrigt deklara-tionsmaterial om LSM inte föreskrivit annat. Detta kan bli aktuellt i slutet av taxeringsperioden. LSM räknar ut skatten och aviserar den via terminalregistrering till skatteregistret.

4.2.13 Underlag för skogsvårdsavgift

Underlag för beräkning av skogsvårdsavgift har maskinellt överförs från föregående års taxering och lagrats i skatteregistret. Underlaget redovisas på taxeringsavi. Godtar taxeringsnämnden inte det maskinellt överförda underlaget införs det korrekta underlaget i ruta 44. Rutan ifylls enbart när maskinellt underlag skall tas bort (0 ifylles), ändras eller när underlag saknas enligt taxeringsavin och den skattskyldige har underlag för skogsvårdsavgift. I de fall jordbruksfastighet, som åsatts delvärdet skogsbruksvärde, innehafts av den skattskyldige och beskattningsåret omfattar tid före den 1 juli 1981, måste skogsvårdsavgiften beräknas manuellt. Sådan deklaration översänds, sedan TN beslutat om taxeringen, till LSM i särskilt omslag skild från övrigt deklara-tionsmaterial. Underlaget för skogsvårdsavgiften skall dessförinnan vara angivet i ruta 44. LSM räknar ut avgiften och noterar den i ruta 55.

4.2.14 Övriga uppgifter

Fördelning av beskattningsbar inkomst mellan olika församlingar inom kommun förekommer inte i någon större omfattning beträffande A-längdens skattskyldiga. Kryssmarkering görs i ruta 31 om kommunalt beskattningsbar inkomst skall fördelas. I deklara-tionen noteras hur fördelningen har skett.

LSM skall notera fördelningen på särskild blankett och därför skall deklaration som innehåller fördelning levereras i särskild bunt till LSM.

TN skall upprätta förteckning över vissa skattskyldiga. Dessa förteckningar upprättas maskinellt om TN anger tillämplig kod i ruta 47 för berörda skattskyldiga. För samma skattskyldig kan max tre kodmarkeringar göras i ruta 47. Tillämpliga koder och motsvarande förteckningar framgår av RSV:s och skattechefens anvisningar. OBS. Fr o m 1981 års taxering anges i ruta 47 uttagsmarkering 99 om på taxeringsavin redovisats kontrolluppgift som avser annan skattskyldig eller registrerats dubbelt.

Ruta 34 kryssmarkeras om TN bedömer att deklarationen behövs vid granskningen av 1984 års deklaration.

I ruta 54 anges kod enligt skattechefens anvisningar.

4.3 *Deklarationsblankett 5*

Klarmarkering anges när den skattskyldiges uppgifter godtas och inga uppgifter skall tillföras i TN:s anteckningsutrymme.

I förekommande fall anges alltid utnyttjade förlustavdrag i TN:s kolumn. I sådant fall och om deklarerat belopp i ruta 92 ändras skall kommunalt taxerad inkomst anges i TN:s kolumn.

När deklarerade uppgifter i ruta 92 felregistrerats eller inte kunnat registreras redovisas utdömningsfel på taxeringsavin. I sådant fall måste förekommande belopp föras ut i TN:s kolumn i rutorna 19 och 92.

Outnyttjat grundavdrag anges i ruta 91 endast om hemorts-TN aviserat om sådant avdrag. I de flesta fall avräknas sådant avdrag maskinellt utan under rättelse och åtgärd från TN.

I övrigt gäller i tillämpliga delar reglerna för blankett 1.

4.4 *Deklarationsblankett 6*

Klarmarkering, taxerad inkomst och grundavdrag redovisas enligt samma regler som gäller blankett 5.

Det förekommer att skattskyldig med flera fastigheter inom en kommun lämnar en deklaration för varje fastighet. I så fall bör materialet samlas i en deklara tionsblankett 5. Taxeringen anges i ruta 93.

4.5 *Omslag för skönstaxering*

Skönstaxeringsomslag upprättas när deklaration saknas och redovisning inte kan ske på enbart taxeringsavin. Skönstaxeringsomslag förtrycks för skattskyldig som anmanas att avlämna självdeklaration. På sådant omslag förtrycks identifikationsuppgifter samt uppgift om inbetald A-skatt respektive såväl debiterad som inbetald B-skatt. Första året sambeskattn ing sker mellan två personer, som inte är gifta med varandra måste, om endast en av de sam-

beskattade lämnat deklaration, omslag för skönstaxering upprättas för den andre.

Omslag för skönstaxering måste dessutom upprättas då endast en av två sambeskattade personer lämnat deklaration och det framgår av deklarationen att den som inte deklarerat ej vistats i Sverige under hela 1982. Därvid anges antal månader grundavdrag i ruta 48. Detta måste göras för att beräkningen av skattereduktion skall bli riktig för de sambeskattade.

Omslag för utbor får aldrig ha någon information i rutorna för statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt samt rutorna för taxeringskod. På omslag för utbo, som rätteligen bort deklarerat på blankett 6 redovisas kommunalt taxerad inkomst i ruta 69 och för övriga i ruta 68. Denna uppsplattning sker för att det vid 1984 års taxering skall förtryckas rätt blankett till den skattskyldige.

I övrigt gäller vid beslutsredovisningen de regler som finns för notering på deklaration.

4.6 *Två beskattningsår*

Taxeras skattskyldig för två beskattningsår måste en deklaraationsakt finnas för varje beskattningsår. Akterna förses med hänvisning till varandra. Båda akterna skall ha taxeringsavi. Saknas en taxeringsavi, rekviderar TO avi hos LSM med upplysning att det är fråga om två beskattningsår.

4.7 *Förnyad handläggning*

ADB-systemet ger möjlighet för TN att ändra eller komplettera sitt beslut under arbetsperioden. Ändring kan vid behov ske upprepade gånger. TN:s nya beslut anges alltid i TN:s kolumn. Detta gäller också om TN:s nya beslut innebär att deklarationen godtas. Vid ändringsregistrering beaktas nämligen endast belopp som anges i TN:s kolumn. Deklaration med ändrad eller kompletterad beslutsredovisning levereras till LSM i särskilt omslag av vilket skall framgå att det är fråga om ändring/komplettering av tidigare registrerat beslut.

4.8 *Ordning av handlingar i deklarationen*

När deklarationen sänds till LSM bör inneliggande handlingar i förekommande fall ordnas enligt följande

- taxeringsavi
- arbetskort
- uppgifter för beräkning av gemensam beskattningsbar förmögenhet.

4.9 *E-deklarationer*

Granskning av deklarationer enligt E-rutinen utförs av tjänstemän hos LSM och LST. Granskningen utförs utan tillgång till taxeringsavi. TO erhåller

granskade E-deklarationer för TN:s beslut i särskilda buntar. E- och F-deklarationer får inte blandas.

E-deklarationer registreras efter granskningen och i regel innan TO erhåller dem för TN:s beslut. I samband med registreringen utförs olika ADB-kontroller. Upptäcks därvid något fel framställs taxeringsavi. Taxeringsavi kan därför i undantagsfall förekomma även i E-deklarationer. För E-deklaration avseende folkpensionär framställs fr o m 1983-års taxering i regel inte maskinellt förslag till underrättelse om extra avdrag. Om TN godtar det maskinellt beräknade extra avdraget, underrättas den skattskyldige om detta på skattsedeln på slutlig skatt.

Taxeringskod skall alltid anges för E-deklarationer. I övrigt gäller i tillämpliga delar vad som angetts beträffande F-deklarationer.

Ändrar TO någon uppgift i en E-deklaration återsänds denna till LSM i särskilt omslag. Det skall av omslaget klart framgå att E-deklarationen ändrats.

5. Beslutsredovisning: B- och C-längdens skattskyldiga

TN för B- och C-längdens skattskyldiga följer vid sin beslutsredovisning regler som i huvudsak överensstämmer med reglerna i TN för A-längdens skattskyldiga. Vi kommer här att beröra endast en del skiljaktigheter.

Tjänstemän vid länsstyrelsen biträder i allmänhet TN för B- och C-längden. TN levererar slutligt behandlade deklarationer till länsstyrelsen.

TN:s medverkan i kontroll av namn, adress och registreringsort omfattar alla B- och C-längdens skattskyldiga. Ställningstagande om skattskyldiga bör anmälas för avregistrering omfattar i princip alla skattskyldiga.

Deklaration avser ofta taxering i mer än en kommun. I deklarationen skall därvid finnas förtryckta och förregistrerade fördelningsblanketter för varje kommun, inom vilken taxering skall åsättas. TN skall ange sitt beslut om fördelning av taxerad och beskattningsbar inkomst. Därvid kan TN ändra de uppgifter som angetts i samband med förregistreringen av fördelningsblanketterna. Saknas i deklarationen förtryckt fördelningsblankett skall TN lägga upp en sådan och från LSM rekvidrera registreringsnummer för berörd kommun.

VII Leverans av färdigbehandlade deklarationer

De deklarationer och avier, där någon avvikelser ej utsänts, bör lämnas till LSM direkt efter TN:s sammanträde. Övrigt material skickas till LSM så snart underrättelserna sänts ut. Det kan dock vara praktiskt att TO behåller dem ytterligare ett par veckor för att avvakta eventuell begäran om omprövning. I slutet av perioden måste dock leverans ske utan att svar avvaktas.

Sambeskattades deklarationer bör lämnas tillsammans. Hemmavarande barns deklarationer får dock lämnas separat utom när det är fråga om gemensam förmögenhetsberäkning.

VIII Avslutning

Taxeringsarbetet kan naturligtvis läggas upp på många olika sätt. I denna artikel har vi försökt ge en del tips och dra upp allmänna riktlinjer för hur arbetet kan bedrivas. I sista hand är det dock den enskilde funktionären som inom de givna bestämmelserna själv planerar och utformar sitt arbete så att det passar honom bäst.

TO har en grannlaga uppgift. De skattskyldiga reagerar ofta med ett visst motstånd mot hans försök att åstadkomma en likformig och rättvis taxering. Både skriftliga och muntliga svar på förfrågningar och avvikelser kan vara ganska syrliga, ibland upprörda. Det gäller då för TO att behålla sitt lugn och sakligt redogöra för sin ståndpunkt i de aktuella frågorna.

Aktuellt
från Industriförbundets Förlag

Ny bok:
**Nya utlänningsförbehåll
i aktiebolag**

Lagstiftningen om utländska förvärv av svenska företag (företagsförvärvslagen) som träder i kraft 1 januari 1983 får konsekvenser för **utformningen av utlänningsförbehållen** i aktiebolagens bolagsordningar

I syfte att skapa en enhetlig utformning och underlätta skrivningen av de nya förbehållen ger Industriförbundets Förlag ut en fjärde omarbetad version av

Gunne Birkes bok
**”Bolagsordning i aktiebolag,
1975 års aktiebolagslag”**

Innehåller formulär till utlänningsförbehåll enligt den nya lagen samt information om annan ändrad lagstiftning på området, exempelvis skärpt krav på revisors kompetens i varje aktiebolag. Ca-pris 68:- inkl moms.

★

Svensk Industrikalender 1982/83

är nu klar. Ca-pris 380:- exkl moms.

Industriförbundets Förlag
Box 5501, 114 85 Stockholm

**Beställ böckerna hos Näringslivets Förlagsdistribution,
103 30 Stockholm, eller i bokhandeln.**